

የፋሽስት ኢጣሊያና የቫቲካን ኅብረት ሊካድ አይገባም

በዓለማየሁ አበበ ሸንቁጥ፣ የቀድሞ አምባሳደር

በኢትዮጵያዊያን ላይ የደረሰው አስቃቂ ጭፍጨፋ ሊዘከር ጥቂት ሳምንታት ብቻ ቀርተዋል። የዛሬ 76 ዓመት የካቲት 12 ቀን 1929 ዓ.ም. የኢትዮጵያ ጀግኖች ልጆች ሞገስ አስገዶምና አብርሃም ደብጭ፣ የእናት አገራቸው በጠላት መዳፍ ሥር መውደቅና ሕዝቧ በባርነት ቀንበር ታስሮ መጠመዱና ነፃነቱ ተገፎ ለአገልጋይነት መዳረጉን አይተው ህሊናቸው ባለመፍቀዱ፣ የፋሽስቱ መሪ የቤኒቶ ሙሶሊኒ ቀኝ እጅ በሆነውና ኢትዮጵያን እንዲያስተዳድር በተሾመው ሮዶልፎ ግራዚያኒ ላይ በምብ ወርውረው ሊገሉትና ታሪክ ሊሠሩ ተንቀሳቀሱ። ሐሳባቸው ባይሞላም ግራዚያኒን በማቁሰላቸው በአፀፋው ጥቁር ለባሾን የፋሽስት ሠራዊት በማዘመት በጥይት በቤት ውስጥ ሕዝቡን በማጎር በእሳት በማጋየትና በአካፋ በመጨፍጨፍ፣ 30,000 (ሰላሳ ሺሕ) የሚሆነውን የአዲስ አበባ ሕዝብ በሦስት ተከታታይ ቀናት ሕይወቱ እንዲያልፍ አድርገዋል። እጅግ ብዛት ያለው የአዲስ አበባ ሕዝብም ለእስር ተዳርጓል።

ይህንን የሰማዕታት ቀን ኢትዮጵያዊያን በምንም ተዓምር የሚረሱት አይደለም። ጨፍጫፊውንም ግራዚያኒን ዘለዓለም ሲያስታውሱት ይኖራሉ።

ከክርስቶስ ልደት በፊትና በኋላ በነፃነት በጊዜው ከነበረው ሥልጣኔ ግንባር ቀደም ሥፍራ ይዞ ሦስቱን ትላልቅ የሃይማኖት እምነቶች ተቀብላ በሰላም የምትኖር አገር <<አሠለጥናለሁ>>፣ <<አጠምቃለሁ>> በማለት ወረራ የፈጸመው የፋሽስት ኃይል በተቃራኒው ደግሞ <<ኢትዮጵያን ከሕዝቧ ካልሆነም ያለ ሕዝቧ ለሞሶሊኒ አበረክታለሁ>> ብሎ የጦር መሪው በመደንፋት የተናገረውን ተግባራዊ ለማድረግ፣ ግራዚያኒ በኢትዮጵያ ላይ ያደረሰው ጭፍጨፋ የከፋ መሆኑ በታሪክ መዛግብት ተዘግቧል።

በእንቅርት ላይ ጆሮ ደግፍ እንዲሉ ከ76 ዓመት በኋላ የግፉ መጠን ከአዕምሮዎችን ሳይፋቅ፣ ሮም አጠገብ በምትገኝ ኢፌል በተባለች መንደር በዲሞክራሲ ጽንሰ ሐሳብ እመራለሁ በምትል አገር ለፋሽስቱ ግራዚያኒ ሙዚየምና ፓርክ ሲሰየምለትና ሲወደስ ማየት እጅግ ከማስገረመም በላይ፣ የመንግሥት ተወካይና የቫቲካን ቄስ በሥነ ሥርዓቱ ላይ መገኘታቸው የፋሽስቶችን ቀስ በቀስ መግነን በጉልህ የሚያሳይ እንደሆነ ብዙ የፖለቲካ ተንታኞች ግምታቸውን ይሰጣሉ። ግራዚያኒ <<ጀግንነቱ>> ተወድሶ በስሙ ሐውልት ሲሰየምለት በዓለም ዙሪያ ለሰው ልጅ ደኅንነት የቆሙትን ሁሉ አስቆጥቷል። ድርጊቱ ከመወገዝም በላይ ሐውልቱ እንዲፈርስ ግሬት እያደረጉ ይገኛሉ።

ኢትዮጵያዊያን ይህን የሰማዕታት ቀን በምንም ተዓምር የሚረሱት አይደለም። የጥንታዊት ኢትዮጵያ ጀግኖች አርበኞች ማኅበር ድርጊቱ እጅግ አስቆጥቶት በኅዳር ወር 2005 ዓ.ም. ሐውልቱ እንዲፈርስ ጠይቋል። አቶ ኪዳኔ ዓለማየሁ የሐውልቱን መፍረስ የጠየቁበት <<Global Alliance for Justice-the Ethiopian Cause>> ስለተሰኘው ድርጅት www.Globallianceforethiopia.org በተባለ ድረ ገጽ ላይ መመልከት ይቻላል። ብዙ ምሁራንና የታሪክ ጠበብት ኢትዮጵያዊያንና የውጭ አገር ዜጎች ድርጊቱ እንዳስቆጣቸው በተለያዩ ድረ ገጾች ተመልክተናል። እስካሁን የጣሊያን መንግሥት ጆሮ ዳባ ልበስ ብሎ ዝምታን መርጧል። ይህ ጉዳይ አዎንታዊ ምላሽ እስኪያገኝ ድረስ አገር ወዳድ ኢትዮጵያዊያንና የዓለም ዲሞክራሲያዊ ኃይሎች ትግል አይቋረጥም።

ይህ በእንዲህ እያለ ናዚዎች በጀርመን ፋሽስቶች ደግሞ በጣሊያን መንበረ ሥልጣኑን በያዙበት ወቅት በጀርመንና በአካባቢው ያሉትን ስድስት ሚሊዮን አይሁዳውያን ሲጨፈጭፉ፣ ፋሽስቶች ደግሞ በኢትዮጵያ ላይ ወደር የለለው ጭፍጨፋ አካሂደዋል። ፡ ከብዙ በጥቂቱ በኢትዮጵያ ላይ የደረሰው ይህን ይመስላል።

1. በፋሺስት ጥቁር ሸሚዝ ለባሾች አማካይነት 30,000 (ሰላሳ ሺሕ) የአዲስ አበባ ነዋሪዎች በሦስት ቀናት ውስጥ ተሰውተዋል። ከየካቲት 12 እስከ 14 ቀን 1929 ድረስ፤
  2. በየካቲት ወር በ1929 ዓ.ም. 300 መነኮሳት በደብረ ሊባኖስ ተፈጅተዋል፤
  3. በሺዎች የሚቆጠሩ ኢትዮጵያውያን ከ1928 እስከ 1933 ዓ.ም. በግፍ ሕይወታቸው እንዲያልፍ ተደርገዋል፤
  4. በሺሕ የሚቆጠሩ ቤተክርስቲያናትና የሕዝብ መኖሪያ ቤቶች ተደምስሰዋል፤
  5. ጀግኖቹ የሃይማኖት መሪዎች አቡነ ጴጥሮስና አቡነ ሚካኤል በግፍ ተሰውተዋል፤
  6. በብዙ ሺሕ የሚቆጠሩ ኢትዮጵያውያን ለእስር ተዳርገዋል።
- ናዚ በጀርመን በአይሁዳዊያን ላይ የፈጸመውን ጭፍጨፋ እየተመለከተች በማውገዝ ፈንታ ቫቲካን ዝምታን መርጣ እንደነበር

ይታወቃል። ሆኖም ጦርነቱ እንዳከተመ ቫቲካን በወቅቱ አውግዛ ባለመናገር በመፀፀቷ ከአንዴም ሁለቴ የአይሁድ እምነት ተከታዮችን ይቅርታ ጠይቃለች።

በኢትዮጵያ ላይ በደረሰው ጭፍጨፋ ከዝምታ አልፋ ተባባሪ እንደነበረች በማስረጃ ተረጋግጧል።

የቱራኖ የካቶሊክ ጳጳስ በኢትዮጵያ ላይ የተደረገውን ወረራ አስመልክተው፣ «በከሃዲዎች አገር በኢትዮጵያ የካቶሊክን ሃይማኖት ለማስፋፋት ስለሚጠቅም በኢትዮጵያ ላይ የተፈጸመው ጦርነት እንደ ቅዱስ ጦርነት መቆጠር አለበት፤» ብለው ተናግረዋል።

ፋሽስቶች በኢትዮጵያ ላይ ላደረሱት ጭፍጨፋ የቫቲካንን ተባባሪነት የሚመሰክሩ መረጃዎች በተደጋጋሚ ቀርበዋል። «A Vatican Clergy blessing the Italian Fascist Army on its way to commit war crimes in Ethiopia» የሚለው የፎቶ ኖፖሊ በተባለ የባህር ወደብ የፋሺስት የጦር መሣሪያዎችን የካቶሊክ ካህን ባርከው ሲሸኙ የተገኘ የሥዕል መረጃ ነው። እንዴት አንድ ካህን ያለ የበላይ ፈቃድ በሥነ ሥርዓቱ ተገኝቶ ይካፈላል?

ፖፕ ፓየስ 11ኛው ፋሺስት ኢጣሊያ ኢትዮጵያን ከሰባት ወር ውጊያ በኋላ አዲስ አበባን እንደተቆጣጠረች ለፋሺስቱ ዕውቅና በመስጠት እንኳን ደስ አላቸሁ ብለው መልዕክት ማስተላለፋቸው በይፋ በወቅቱ የተገለጸ ሀቅ ነው።

ታዋቂው ኒውዮርክ ታይምስ ጋዜጣ ይህ በዓለም አቀፍ ደረጃ ታዋቂና ታማኝነት ያለው ጋዜጣ እ.ኤ.አ የካቲት 13 ቀን 1937 (February 13, 1937) ስለ ፖፕ ፓየስ 11ኛ ባወጣው ዜና ከዚህ እንደሚከተለው ዘግቧል።

“Earlier today the Pontiff had given his recognition of Italian sovereignty over Ethiopia by bestowing his apostolic benediction upon Victor Emmanuel as “King of Italy and Emperor of Ethiopia.” (ትርጉም፤ ቀደም ሲል ዛሬ አቡኑ፣ «ለኢጣልያ ንጉሥና የኢትዮጵያ ንጉሠ ነገሥት») ለቪክቶር ኢማኑኤል ቅዱስ ቡራኬያቸውን በመስጠት፣ ኢጣልያ በኢትዮጵያ ላይ ስላላት ሉዓላዊነት ዕውቅናቸውን ገልጸዋል)።

ይህ ሁሉ ድርጊት የፖፑን ዕውቅና ሳያገኝ ተፈጽሟል ብሎ መከራከር ዓይኔን ግንባር ያርገው እንደማለት ይቆጠራል። የሃይማኖት ተቋሙ አንድ ወጥ ነው። ከዚያ ያፈነገጠ ይወገዛል ይባረራል። ከፖፑና ከሲኖዶሱ ውሳኔ ውጪ ሊፈጸም ወይም ሊነገር አይችልም።

ከቡር አምባሳደር ዘውዴ ረታ ታኅሣሥ 7 ቀን 2005 ዓ.ም. በታተመው ሪፖርተር ጋዜጣ ለሰባት ዓመታት ባደረጉት ምርምር የተገኘ ውጤት በማለት ቫቲካን ከፋሽስቱ መንግሥት ጋር አለመተባበሩን አስረግጠው ይሞግታሉ። ከላይ የቀረቡት መረጃዎች ደግሞ ቁልጭ አድርገው የሚያሳዩት መተባበራቸውን ነው። በየድረ ገጹ በተለያዩ ጊዜያቶች ብዛት ያላቸው የታሪክ ተመራማሪዎች የቫቲካንን ተባባሪነት መስክረዋል።

ስለዚህ ወገኖቹ በመጀመሪያ ለግፈኛው ለግራዚያኒ የተሰየመው መታሰቢያ እንዲፈርስ ሁላችንም የተባበረ ግፊት እንድናደርግ፣ ከዚህ ጋር ከቡር አምባሳደር ዘውዴ በኢትዮጵያ ላይ ለደረሰው አስቃቂ ግፍ በማስረጃ በማስደገፍ ያቀረቡትን በመቀበል በተባበረ ክንድ ወደፊት እንድንገፋ የሁሉንም ግፊት እንጠይቃለን።

ከዚህ በማስከተል «የቀዳማዊ ኃይለ ሥላሴ መንግሥት» በተሰኘው መጽሐፍ ከቡር አምባሳደር ዘውዴ እጅግ ማራኪ በሆነ ቋንቋ ውስብስቡን የቤተ መንግሥት አሠራር ሕዝብ እንዲያውቀው ማድረጋቸው እጅግ የሚያስመስግን ሥራ መሆኑን ከልብ ለመግለጽ እወዳለሁ።

ከቡር አቶ ይልማ ዴሬሳ፣ ከቡር አቶ አክሊሉ ሀብተ ወልድ በወጣትነት ዕድሜያቸው ከፍተኛ ኃላፊነት ተጥሎባቸው በብቃት የተወጡ የኢትዮጵያ ልጆች፣ ስማቸው በኢትዮጵያ ታሪክ ሕይወት እንዲሆን በማድረጋቸው ምሥጋና ሊቸራቸው ይገባል።

ጸሐፊ ትዕዛዝ ወልደ ጊዮርጊስ ወልደ ዮሐንስ ጥልቀት ያለው ትምህርት ከውጭ አገር ሳይገበዩ ኢትዮጵያን ያስተዳደሩ የፖለቲካ ሰው ምን ያህል ደፋር፣ ልብ ሙሉና አዋቂ መሆናቸውን ሕዝብ እንዲያውቃቸው በመደረጉ ለመጽሐፉ ሞገስ ሰጥቶታል። ስለሆነም አምባሳደር ዘውዴ ለታሪክ ተመራማሪዎች ባለውለታ ለመሆን በቅተዋል።